

Stappenplan voor een kwaliteitsvolle energetische renovatie: gestroomlijnd en prestatiegericht werken

Ruben Decuypere

Afdeling Duurzame Ontwikkeling & Renovatie

WTCB

Kostenoptimaal renoveren

Vlaamse
Confederatie Bouw
Bouw, energie & milieu

NAV.:
netwerk architecten vlaanderen

BOUWUNIE
unie van het kmo-bouwbedrijf

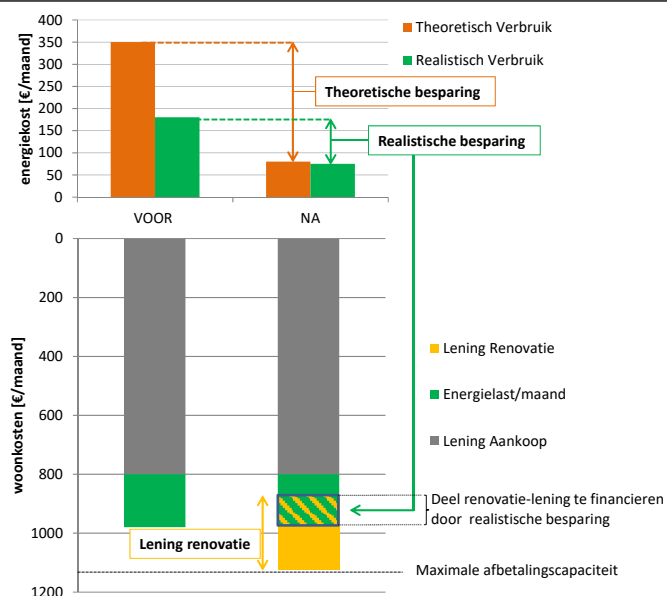

KU LEUVEN

THOMAS
MORE

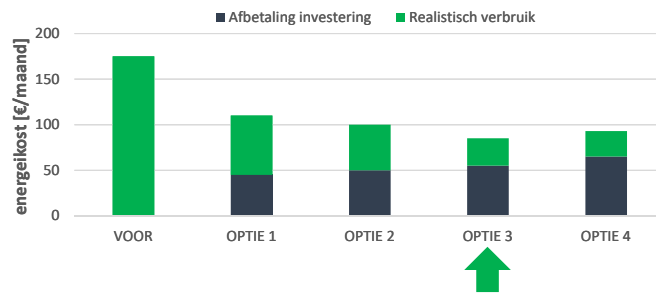
Kostenoptimaal renoveren: problematiek

- Kostenoptimaal renoveren
  - Realistische inschatting energieverbruik

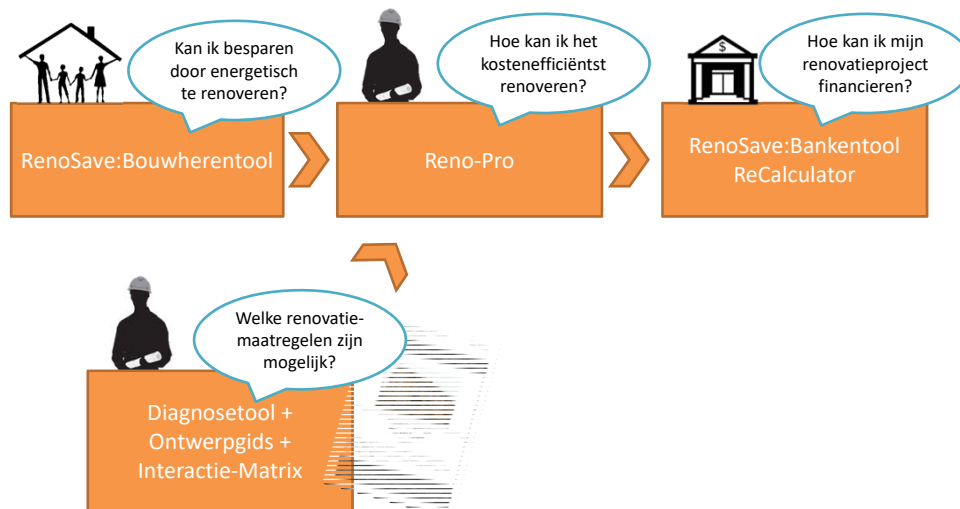

Kostenoptimaal renoveren: problematiek

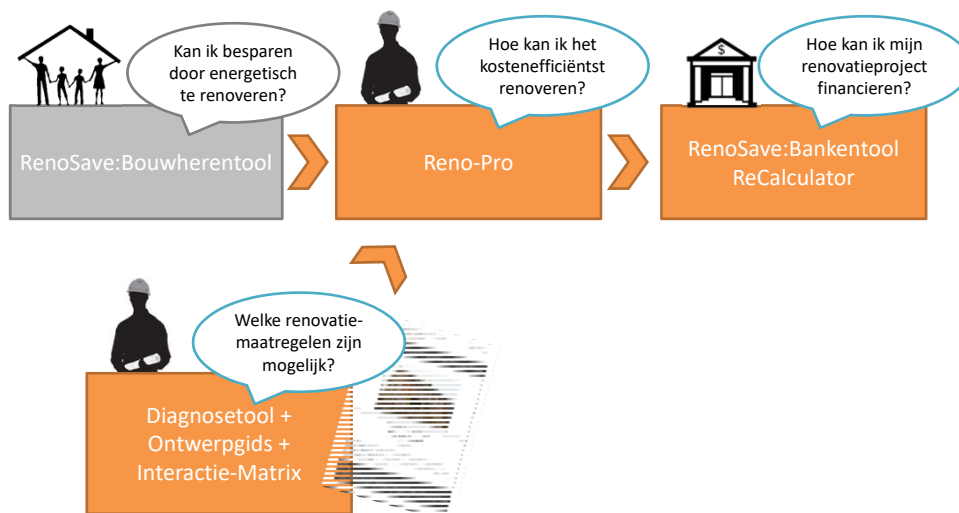
- Kostenoptimaal renoveren
  - Optimale afweging investeringskosten – energiebesparingen

Overzicht RenoFase tools

Overzicht RenoFase tools

Overzicht RenoFase tools

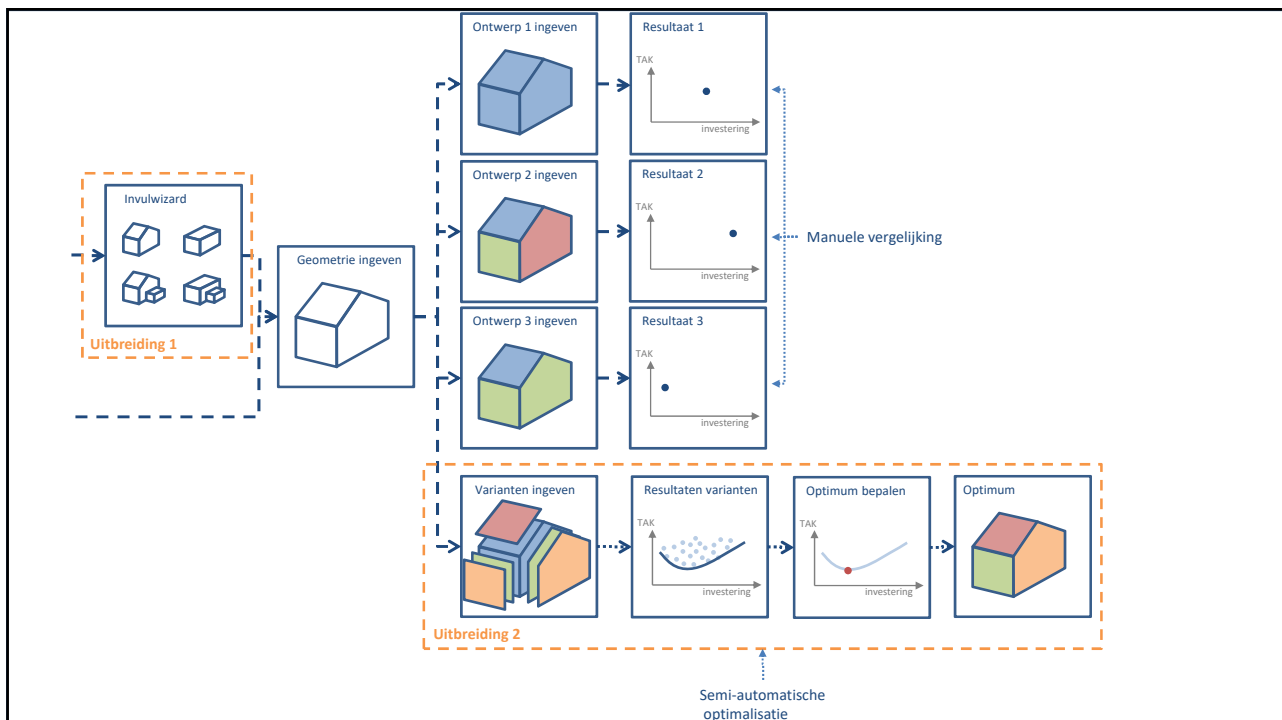
Overzicht RenoFase tools

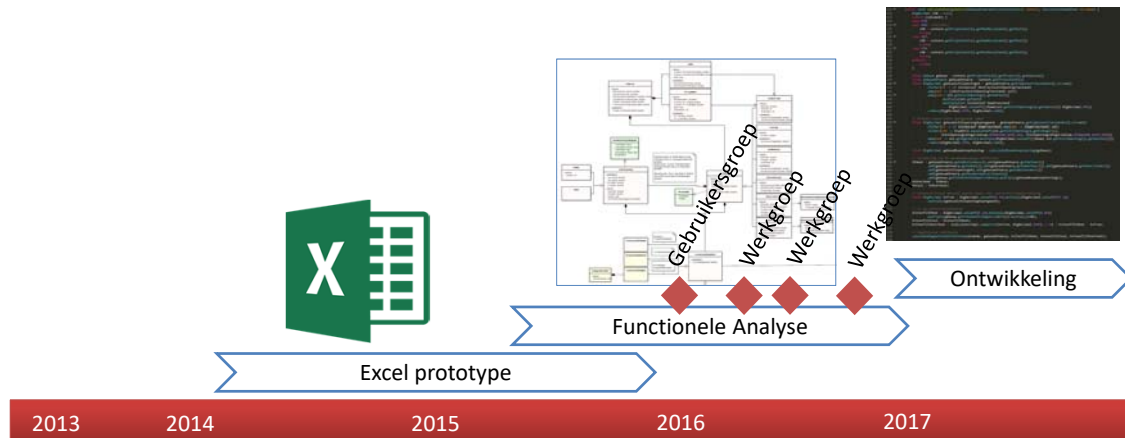
- Doel:
  - Optimalisatie van renovatie-ontwerp
    - Manuele optimalisatie
    - Optimalisatie-algoritme
  - Rekening houdend met
    - Energieverbruik
    - Investeringskost
    - Andere kosten
- Doelgroep: architect, algemene aannemer
- Resultaat: geoptimaliseerd ontwerp naar TAK

7

Reno-Pro: traject

9

Reno-Pro: In the cloud

- Online platform: alle data 'in the cloud'

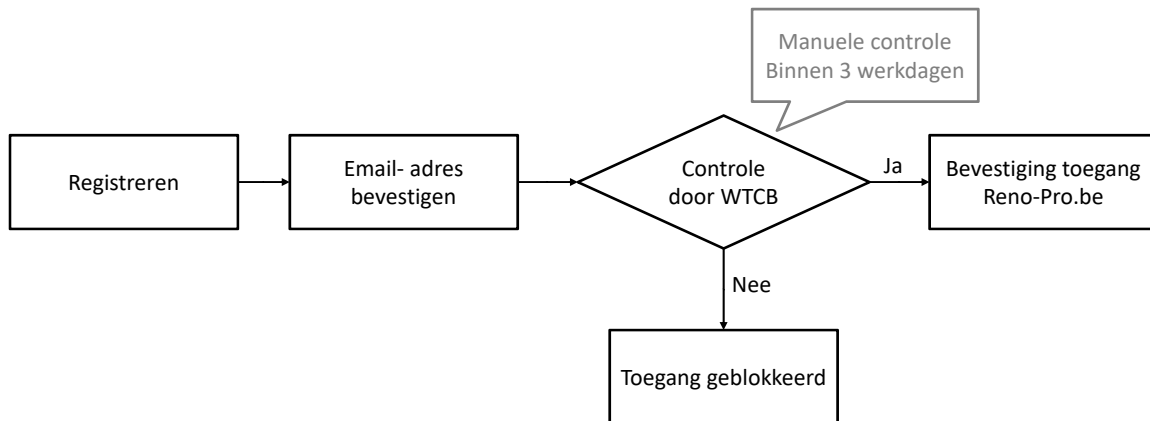
The screenshot shows the website www.reno-pro.be. The page is titled 'Cash Flow Simulator' and 'Welkom op de Cash Flow Simulator'. It includes a description of the tool, a login form with fields for 'E-mail' and 'Wachtwoord', a 'Registrereer' button, and a 'Voorwaarden' link. The page also features a search bar and a 'nieuws en updates' link.

10

Reno-Pro: Registreren / inloggen

- Registreren is gratis, maar voorbehouden voor professionelen

11

Reno-Pro: Projectoverzicht

RENO FASE

+ No row selected

Actieve projecten

Nummer	Projectnaam	Adres	Aangemaakt	Laatst gewijzigd
20170817004030	Vernieuwbouw Gent Muide		17/8/2017 18:14:11	3/10/2017 13:32:55
20170818005480	Herenhuis Dampoort		18/8/2017 14:00:09	3/10/2017 13:32:54
20170817002054	Stationsstraat	Stationsstraat Beveren	17/8/2017 15:10:47	2/10/2017 11:53:13
20170818002562	Testing20171002		18/8/2017 09:45:14	3/10/2017 09:20:12
20170818004092	Passiefwoning Lede		18/8/2017 13:45:08	3/10/2017 13:31:59

Gearchiveerde projecten

Reno-Pro: Projectgegevens

Projectgegevens   Ontwerpgeometrie   Ontwerpen   Projectdatabank

Klantgegevens

Projectnaam: Stationsstraat   Referentie: Nummer: 20170817002054

Naam klant:

Adres Project: Stationsstraat Beveren

Gebouwtechnische gegevens

Beschermid volume: 300.00 m³

Totaal vloeroppervlak: 150.00 m²

Vloeroppervlak dat in aanmerking komt voor vloerverwarming: 150.00 m²

Aantal gebruikers: 4

Wordt gebruikt om waterverbruik in te schatten

Financiële gegevens

Analysesperiode:

Geavanceerde gegevens tonen

Energieprijzen

Energiedrager	Prijs (excl. BTW)	BTW-tarief	Vaste kosten (incl. BTW)	Generieke waarde terugbetten
Gas	0.06 €/kWh	21.00 %	0.00 €/jaar	
Stookolie	0.06 €/kWh	21.00 %	0.00 €/jaar	
Electriciteit	0.22 €/kWh	21.00 %	0.00 €/jaar	
Andere	0.00 €/kWh	0.00 %	0.00 €/jaar	
Prosumentaief elektriciteitsopwekking (incl. BTW)			104.40 €/A/jaar	

Reno-Pro: Functionaliteit

• **Opbouw tool**

Projectgegevens   **Ontwerpgeometrie**   Ontwerpen   Projectdatabank

Schildeel

Zijgevel
10m²
-

SchildeelToestand

Zijgevel
10m²
200€
0.30 W/m²K

SchildeelSubType

Geïsoleerde gevel
-
20€/m²
0.30 W/m²K

14

Reno-Pro: Ontwerpgeometrie

RENOFASE

Projectgegevens | **Ontwerpgeometrie** | Ontwerpen | Projectdatabank

Ontwerpgeometrie

Geef hier de geometrie van de gerenoveerde woning in.

Indien de ontwerpgeometrie afwijkt van de initiële toestand (ramen met andere afmetingen, bijbouw, ...) dient de nieuwe geometrie opgegeven te worden.

Buitenmuur

Voorgevel Bruto opp. 80,00 m² Netto opp. 75,50 m² Bestand Oriëntatie 22,5 ZZW b x h 10,00 x 8,00 m

Raam beneden 1 b x h 2,00 x 1,20 m Opp. 2,4000 m²

Voordeur b x h 1,00 x 2,10 m Opp. 2,1000 m²

Muur naar garage, veranda, ...

Hellend dak boven verwarmde zolder

Dak achteraan Bruto opp. 60,00 m² Netto opp. 60,00 m² Bestand Oriëntatie 180 N Helling 45,00 b 10,00 m

Dak vooraan Bruto opp. 60,00 m² Netto opp. 52,00 m² Bestand Oriëntatie 90 W Helling 45,00 b 10,00 m

Dakraam 2 b x h 2,00 x 2,00 m Opp. 4,0000 m²

Plat dak

Dak aanbouw Bruto opp. 25,00 m² Netto opp. 24,00 m² Nieuwbouw Omtrek 34,00 m

Raam 1 1 b x h 1,00 x 1,00 m Opp. 1,0000 m²

Vloer naar onderverwarmde zolder

Benedenvloer

Vloer boven kelder Bruto opp. 40,00 m² Boven kelder Bestand Omtrek 20,00 m Binnenmuren 10,00 m

Hernieuwbare energie

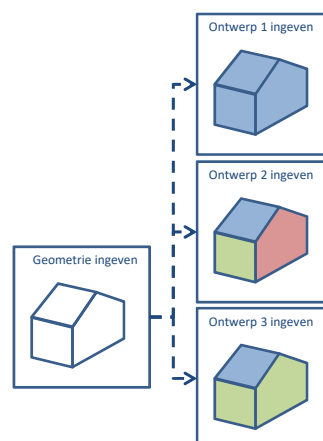
Oriëntatie en helling PV overnemen van Dak vooraan Oriëntatie 90 W Helling 45,00

Er is een bestaande PV-installatie aanwezig Ouderdom 5,00 jaar

Oriëntatie en helling zonnecollectoren overnemen van Dak vooraan Oriëntatie 90 W Helling 45,00

Reno-Pro: Ontwerpgeometrie

- Vaste ontwerpgeometrie
  - Initiële toestand?
  - Aanbouw?
  - Geometrisch optimaliseren?
  - Geometrische keuzes niet uit energie-overwegingen
  - Impact energieverbruik meestal voorspelbaar

Reno-Pro: Resultaten

- Gedetailleerde resultaten

Resultaten

	Ontwerp 1	Ontwerp 2 ▲	
Jaarlijks verbruik	30159	3168	kWh/j
Energiekost	65859	15334	€/j
Investeringskost	17458	10470	€
Afbraakkost	336	336	€
Totale onderhoudskost	475	0	€
Totale Vervangingskost	115	0	€
Restwaarde	35	0	€
Levenscycluskost	409626	101910	€
Jaarlijkse kost electriciteit	35818	15334	€
Jaarlijkse kost gas	30041	0	€
K-peil	131	124	
Ongecorrigeerd jaarlijks verbruik	415514	17883	kWh/j
Opbrengst hernieuwbare energie	172	3	kWh/j

19

Reno-Pro: Ontwerpen

RENOFASE

Projectgegevens   Ontwerpgeometrie   Ontwerpen   Projectdatabank

Ontwerpoverzicht

Ontwerp 1

Bouwelementen

Installaties & PV

Geef hier de installaties van de gerenoveerde woning in

			Installatienaam
X			Ventilatie Systeem D
	X	X	Gascombiketel

Plekvermogen

 Investerings

Opgelet: er is nog geen verwarmingssysteem opgegeven

Opgelet: er zijn meerdere installaties voor verwarming ingegeven

Reno-Pro: Ontwerpen

Projectgegevens   Ontwerpgeometrie   **Ontwerpen**   Projectdatabank
Ruben Deleypere

Ontwerpoverzicht

Ontwerp 1

Bouwelementen

Installaties & PV

Bouwknoppen & Luchtdichtheid

Installaties Ontwerp 1

Geef hier de installaties van de gerenoveerde woning in

		Installatienaam	Investeringkost	
X	X	Ventilatie Systeem D	8250	
	X	Gascombiketel	3550	

Geen ventilatie voorzien

PV-Installaties Ontwerp 1

Geef hier de PV-installaties van de gerenoveerde woning in
Indien een bestaande PV-installatie behouden wordt, zal ze op het einde van de levensduur vervangen worden door een nieuwe installatie

Nieuwe installatie

Piekvermogen

Investeringkost

PV

Reno-Pro: Ontwerpen

Projectgegevens   Ontwerpgeometrie   **Ontwerpen**   Projectdatabank
Ruben Deleypere

Ontwerpoverzicht

Ontwerp 1

Bouwelementen

Installaties & PV

Bouwknoppen & Luchtdichtheid

Bouwknoppen Ontwerp 1

Geef hier niet-EPB-conforme bouwknoppen en eventuele bijkomende luchtdichtheidsmaatregelen in. Opgelet! Bouwknoppen worden niet in rekening gebracht in de optimalisatie, en kunnen enkel gebruikt worden om ontwerpen te vergelijken.

Omschrijving	Lengte	Psi	Investeringkost €/m	Investeringkost €
Aansluiting muur-dak	12,50	0,25	0,00	0,00
Aansluiting balkon	4,00	0,05	120,00	480,00

Bouwknoppen

Luchtdichtheid Ontwerp 1

Gemiddeld lekdebiet v50 a.g.v. renovatiemaatregelen 7,99 m³/hm²

Het gemiddeld lekdebiet v50 daalt naarmate meer schildelen gerenoveerd worden.
Vanaf een lekdebiet v50=4m³/hm² of lager is het mogelijk om extra luchtdichtheidsmaatregelen in rekening te brengen.

Reno-Pro: Bouwknopen

- 'Methode B'
  - Enkel niet-aanvaarde bouwknopen in te geven
  - Investeringskost €/m

- Voorbeeld
  - Ontwerp A: Koudebrug ter hoogte van fundering bij buitenisolatie
    - Slechte Psi-waarde
    - 0 €/m
  - Ontwerp B: Koudebrug aanpakken met isolatie onder maaiveld
    - Betere Psi-waarde
    - Investeringskost €/m

23

Reno-Pro: Ontwerpen

RENOFASE

Projectgegevens   Ontwerpgeometrie   **Ontwerpen**   Projectdatabank

Ontwerpoverzicht

Ontwerp 1

Bouwelementen

Installaties & PV

Bouwknopen & Luchtdichtheid

Bouwknopen Ontwerp 1

Geef hier niet-EPB-conforme bouwknopen en eventuele bijkomende luchtdichtheidsmaatregelen in. Opgelet! Bouwknopen worden niet in rekening gebracht in de optimalisatie, en kunnen enkel gebruikt worden om ontwerpen te vergelijken.

Omschrijving	Lengte	Psi	Investeringskost €/m	Investeringskost €
Aansluiting muur-dak	12.50	0.25	0.00	0.00
Aansluiting balkon	4.00	0.05	120.00	480.00

[+ Bouwknop toevoegen](#)

Luchtdichtheid Ontwerp 1

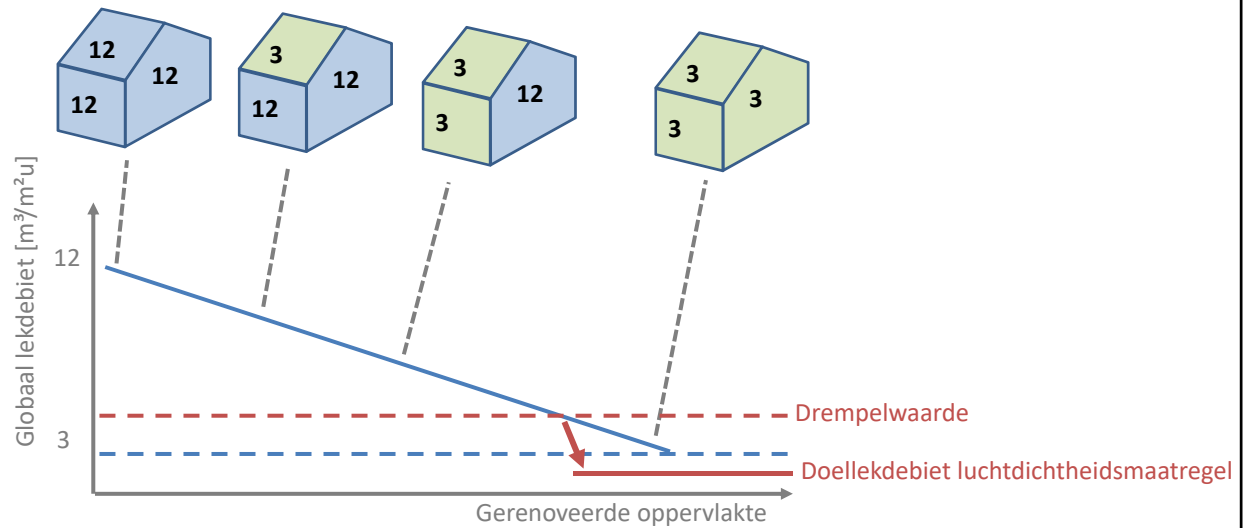
Gemiddeld lekdebiet v50 a.g.v. renovatiemaatregelen: 0.99 m³/hm²

Het gemiddeld lekdebiet v50 daalt naarmate meer schildelen gerenoveerd worden.

Vanaf een lekdebiet v50=4m³/hm² of lager is het mogelijk om extra luchtdichtheidsmaatregelen in rekening te brengen.

Luchtdichtheid

Reno-Pro: luchtdichtheid

Reno-Pro: luchtdichtheidsmaatregelen

- Lekdebiet vóór renovatie door gebruiker aan te passen
- Luchtdichtheidsmaatregel
  - Doellekdebiet: vb. $1\text{m}^3/\text{m}^2\text{u}$
  - Investeringskost: (vaste kost + kost per m^2 schiloppervlak)

Reno-Pro: Projectdatabank

RENOFASE

Projectgegevens   Ontwerpgeometrie   Ontwerpen   **Projectdatabank**

Bestaande toestand
Renovatietoestand
Massieve muur buitenisolatie

Buitenmuur- Renovatie- Massieve muur buitenisolatie

Object naam: Massieve muur buitenisolatie
Subopbouwen: 15cm PUR, 10cm PUR

Subopbouw naam: 15cm PUR

- Type (vb. Buitenisolatie)
- Subtypes (vb. 10cm, 20cm, ...)

Categori Bestand/Renovatie/Nieuwbouw

	R (m²K/W)	Kost (€/m²)
	19,00	1,100
	15,00	0,04
	2,00	1,200
Totaal	1,200	70,00

Schillagen

	U-waarde	W/m²K
	0,23	W/m²K
Bouw	105,00	€/m²
Afbraak	15,00	€/m²
Totale	120,00	€/m²

Afbraakwerken: Verwijderen buitenspouw   Afbraakkost: 15,00 €/m²

Onderhoud: Onderhoudskost: 2,50 €/m²

Extra kost per lopende meter muur (dakgoten, ...)

Extra kost per hoogtemeter muur (hoekprofielen buitenisolatie, regenafvoer, ...)

Extra kost afwerking dagkanten

Extra kost vensterbanken e.d.

Afbraakkosten
Onderhoudskosten
Secundaire kosten

Reno-Pro: Project Voorbeeld: Spouwmuur na-isoleren langs buiten met afbraak buitenspouwblad

Buitenmuur- Renovatie- Afbraak buitenspouwblad

Object naam: Afbraak buitenspouwblad en buitenisolatie
Subopbouwen: 15cm PUR, 10cm PUR

Subopbouw naam: 15cm PUR

Lagen ophalen uit databank

Lagen die behouden blijven:

- Lambda / R-waarde
- Geen kosten

Naam laag	Nt-homogeen	Materiaal	Dikte (cm)	Lambda (W/mK)	R (m²K/W)	Kost (€/m²)
Dragend metselwerk	☐		19,00	1,100		
Buitenisolatie	☒	PUR & Hout	15,00	0,04		35,00
Crepi	☐		2,00	1,200		70,00

Nieuwe lagen renovatie

- Lambda / R-waarde
- Kosten €/m²

	U-waarde	W/m²K
	0,23	W/m²K
Bouw	105,00	€/m²
Afbraak	15,00	€/m²
Totale	120,00	€/m²

Afbraakwerken: Verwijderen buitenspouw   Afbraakkost: 15,00 €/m²

Onderhoud: Onderhoudskost: 2,50 €/m²

Extra kost per lopende meter muur (dakgoten, ...)

Extra kost per hoogtemeter muur (hoekprofielen buitenisolatie, regenafvoer, ...)

Extra kost afwerking dagkanten

Extra kost vensterbanken e.d.

Afbraakkosten:

- Kosten €/m²

Reno-Pro: Projectdatabank

RENOFASE

Projectgegevens   Ontwerpgeometrie   Ontwerpen   **Projectdatabank**

Bestaande ramen   **Nieuwe ramen**

Opengaand raam- Nieuw

Naam	Uf	Ug	g-waarde	psi	kaderdikte	Vaste kost	Variabel kost €/m ²	Afbraakkost €/m ²	Onderhoudskost €/m ² jaar
Dubbel HR	1.5	1.1	0.7	0.6	5.00	120	90	0	10
Driedubbel	1.3	0.6	0.6	0.4	5.00	180	110		10

Ug glas: 1.10 W/m²K
 g-waarde glas: 0.70
 Uf kader: 1.50 W/m²K
 Gemiddelde kaderdikte: 5.00 cm
 psi-waarde afstandshouder: 0.60 W/mK

Naam: Dubbel HR
 Vaste kost: 120.00 €
 Variabel kost: 90.00 €/m²
 Afbraakkost: 0.00 €/m²
 Onderhoudskost: 10.00 €/m²jaar

Reno-Pro: Projectdatabank

RENOFASE

Projectgegevens   Ontwerpgeometrie   Ontwerpen   **Projectdatabank**

Bestaande installaties   **Nieuwe installaties**

Installaties- Nieuw

		Naam	Ventilatie	Opp Zonnecollector	Energiedrager verwarming
X	X	Gascombiketel		4 m ²	Aardgas
X		Ventilatie Systeem D	Systeem D		

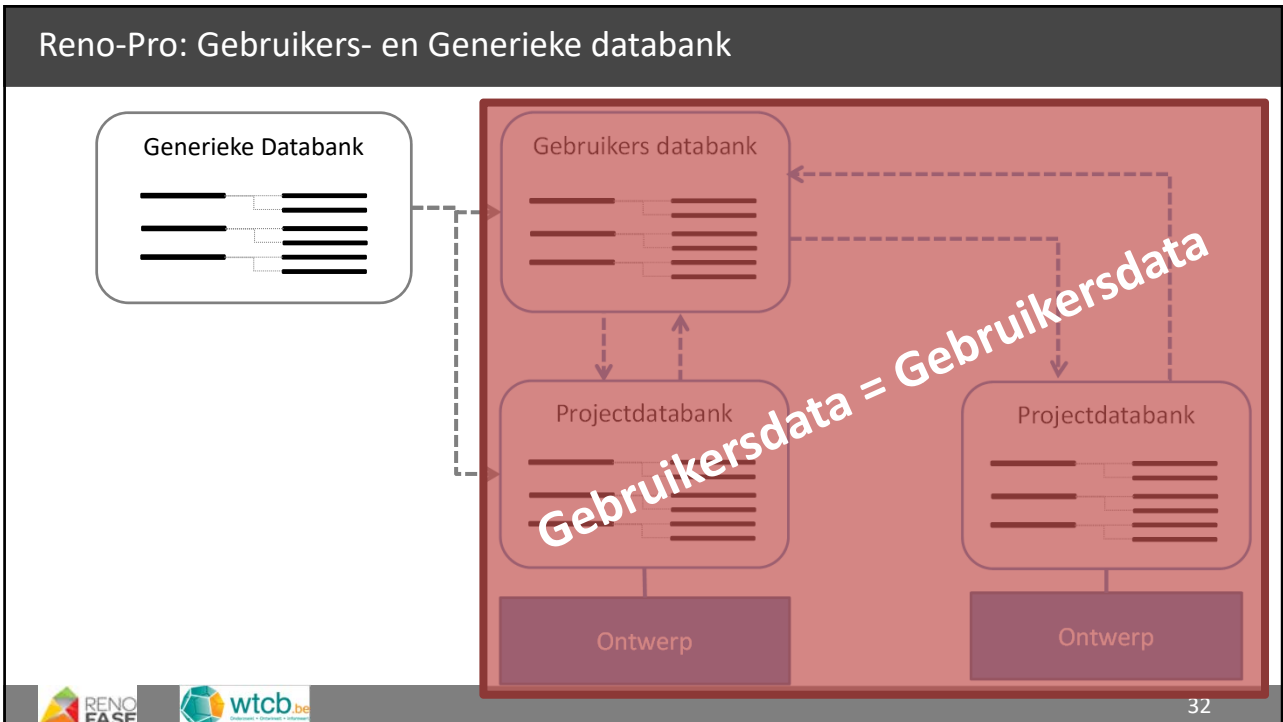
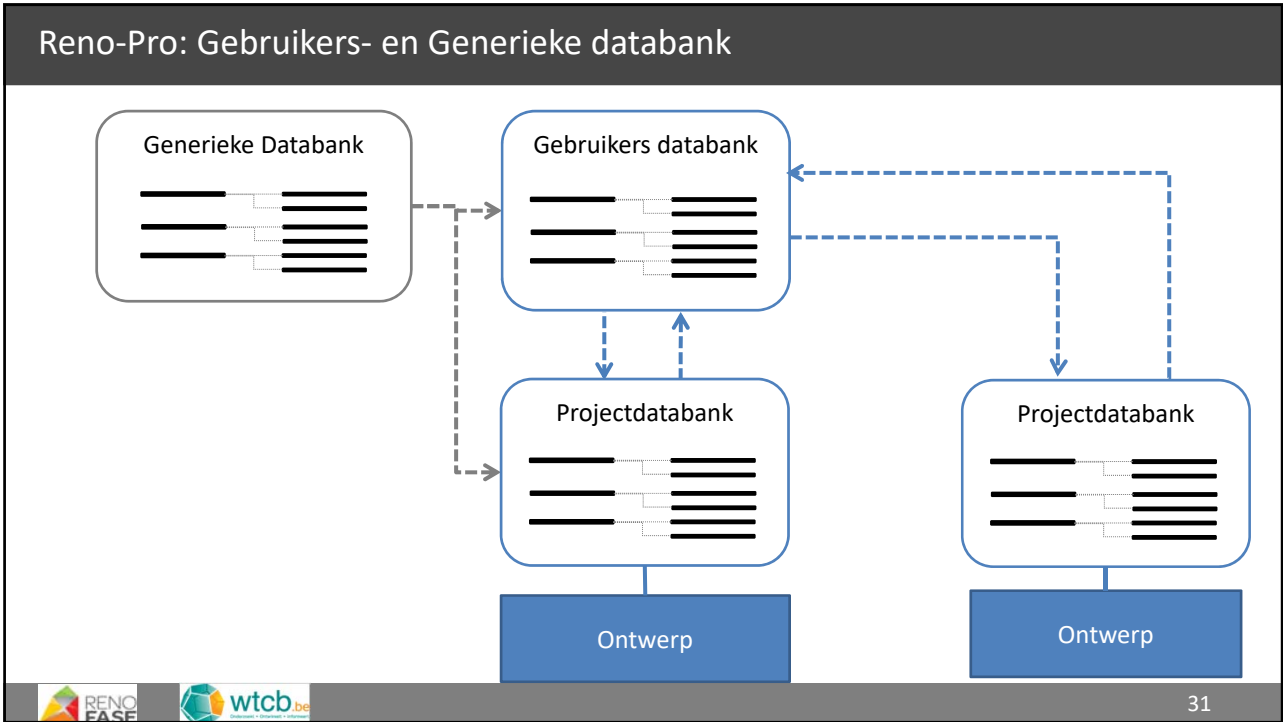

Gascombiketel   Levensduur: 14 jaar

- Deze installatie staat in voor de ventilatie
- Deze installatie staat in voor het SWW
- Deze installatie staat in voor de verwarming

Energiedrager: Aardgas
 Type: Wärmteopslag (boiler)
 Productierendement: 1.00 (typische waarden)
 Oppervlakte zonnecollectoren: 4.00 m²

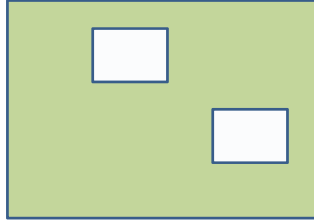
Eenvoudige ingave kosten:
 Kostprijs warmwatervat: 200.00 €
 Kostprijs (na)verwarmingselement: 100.00 €
 Kostprijs zonnecollectoren per oppervlakte: 500.00 €/m²
 Afbraakkosten oude installatie: 25.00 €
 Jaarlijkse onderhoudskosten: 5.00 €/jaar

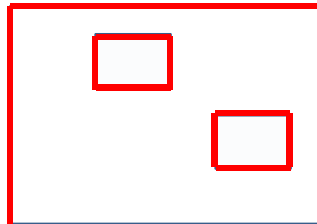

Reno-Pro: secundaire kosten

- Primaire kosten: €/m²

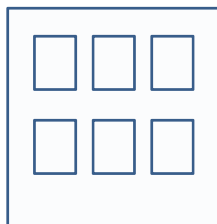
- Secundaire kosten

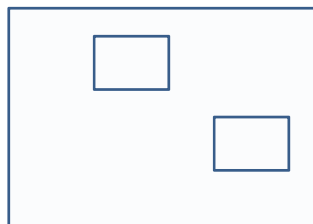
33

Reno-Pro: secundaire kosten

- Voorbeeld impact secundaire kosten

Gevel 1

Gevel 2

	Gevel 1	Gevel 2	
Primaire kosten per m ²	112.00	112.00	€/m ²
Secundaire kosten per m ²	130.02	59.06	€/m ²
Totale kosten per m ²	242.02	171.06	€/m ²
Gemiddelde kosten per m ²	206.54	206.54	€/m ²
Fout indien secundaire kosten niet meegerekend	54%	35%	
Fout indien gemiddelde prijs/m ²	15%	-21%	

34

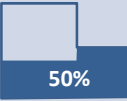

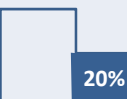

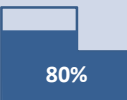

Reno-Pro: Energieberekeningen

- Geïnspireerd op EPB-methodiek, maar met correcties
- Waarom verbruiken slecht presterende woningen minder dan geschat dmv EPB/EPC ?
  - Binnentemperaturen < 18°C
    - ten koste van comfort
  - Gemiddeld ventilatiedebiet < Nominaal debiet
    - ten koste van luchtkwaliteit
  - Werkelijke infiltratieverliezen < defaultwaarde
    - bv. niet gebruikte zolder
  - SWW-vraag ifv m³ >< SWW-vraag ifv aantal personen
    - Met enorme spreiding
  - Huishoudelijk elektriciteitsverbruik ?

35

Reno-Pro: Correctie energieverbruik

	Verwarmingsregeling	Ventilatie	Warm water
Standaard: Gecorrigeerd gemiddelde	 20°C 50%	 50%	 100l/dag
Laag comfort	 19°C 20%	 33%	 50l/dag
Hoog comfort	 21°C 80%	 100%	 200l/dag
Indicatief EPB	Vereenvoudigde <u>indicatie</u> E-peil, K-peil, ...		

36

DEMO

37

Reno-Pro: praktisch

- Lancering RenoFase Webtool:
  - Momenteel testfase
  - **Go-live beta-versie**: November
  - Infosessies en publicaties (i.s.m. VCB, NAV, Pixii, Bouwunie, ...)
- Toegang
  - In eerste instantie gratis
    - met accountaanvraag professionals via WTCB, federaties, ...
    - niet voor particulier
  - Vervolgtraject
    - Kennisplatform Woningrenovatie (verdere uitbouw + onderhoud)
    - Op termijn eventueel bepaalde geavanceerde functies betalend?

38

Vragen/opmerkingen ?

- Vragen of opmerkingen naar

- Ruben.Decuypere@bbri.be 02/655 77 11
- Jeroen.Van.der.Veken@bbri.be 02/655 77 11
- Jeroen.Vrijders@bbri.be 02/655 77 11

